

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinsheimii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 13

urn:nbn:de:bsz:31-103771

dictam aiunt, qui cum Alimede nympha ex Arcadia in Syriam venit, urbemque sibi cognominem condidit. Iri & gerræ: res ita habet. Damascus urbium antiquissima, vel ab Hulo Semi nepote, vel quod magis crediderim, à Damasce verna Abrahami condita, ut sentit D. Hieronymus, ubi Genes. cap. 15. interpretatur, quamvis idem non pugnet Iosepho. [Certe in quaest. ad Gen. Huz Damasci conditor Hieronymo, ut Iosepho scribitur] Cum Hieronymo facit Comestor, [Münsterus Cosmogr. 5, 58.] Tostatus, Pererius, qui tamen non pronunciat vtra sententia sit firmior, Iosephi Antiquit. 1, 7. an aliorum. Vetusissimam certe affirmant omnes, & montibus vndique cinctam, & munitam, ut neque rhedis, neque vehiculis locus sit: iumentis, camelis, mulis victus importatur, ut non immerito, quod Curtius affirmat, Parmenio sine ducibus viarum se copiasque itineri committere formidavit. Chrysoroas ex Libano ortus mediam interfuit. Illic vestigia ostenduntur, ubi Abelem à Caino pessimo exemplo per nefarium parricidium casum aiunt D. Hieron. ad Ezech. cap. 27. Münster. Altisthod. in Chron. Nec procul inde S. Paulus adhuc lupus & Saulus à Christo tantum non fulminatus, quod Christianos insectaretur, in agnum & Christianum est mutatus [eo loci Christianos, qui adhuc Damasci agunt, humari Münster. Cosmogr. scribit. Vide & Willerm. Tyreas. 13, 18.] Ibidem ædificatum ex pulvere referunt Adamum. Arx hodie ex porphyretico lapide eleganti opere visi dicitur. [constructa à Florentino quodam ut Münster. Cosmogr. 5, 58. tradit.] Plura super hac urbe Bellonius. Chorographiam eiusdem spectabis apud Abrahamum Ortelium, Vol. II. altero Urbium Orbis terrarum. Raderus.

3, 13, 1. NATIONE MARDVS) Mardus gentile nomen est, non proprium. *οι Μάρδοι*, inquit Stephanus, *ἱεροὶ ὄρκαυον* ex Apollodori secundo de terra, prædones & sagittarii sunt. Strabo quoque lib. II. ex Nearcho Mardos vnam ex quatuor gentibus prædando viuere consuetis esse finitimos Persis. Sed hos infra Curtius 5, 6, 17. & 6, 5, 11. & Arrian. 3, 5, 8. copiose describunt. Gentem hanc ante Alexandrum nemo adortus vicerat. Nonnulli codices habent nomine *Mardus*, non *natione*. Sed antiquissimus liber, *natione* melius, quam scripturam etiam Modius sequitur. Raderus. Cui cum ad stipularentur Bong. & Merula, facile assensus sum: duplici insuper ratione ductus. nam & indignum Curtio videbatur, omisso Satrapæ nomine, nunciū nomen expromere; & reminiscer alibi quoque similia peccari. sicut infra 10, 4, 17. est *Thessalus Medicus*, quasi nomine Thessalus, professione medicus fuisset, cum scribendum sit Thessalus Medius, id est quidam oriundus ex Thessalia, nomine Medius, ut suo loco docebimus. Grauis & multiplex est error interpretum in his Arriani Indic. cap. 3. ubi Duces Alexandri recenset: *Πρατορα Αναλυσ Ανδρωμενις F. Symphæus & Πευκεστας Alexandρι Μιοζις, Python Cræτα, Alcomeneus & Leonnatus Αντιπαιρι: Αγαυς & Πανταυχης Νικολαι: Αλαριτες & Μυλλεας Ζοιλι Βεροενσις*: hi omnes *Macedones*. Ex *Græcia* vero *Medius Oxynthemidis, Darisæus &c. & mox Νιocoles Πασικρατις F. Solius & Νιθανον Πρυταγορα*. In his, inquam haud minus sexties septiesve peccatum est. Nam illa, *Symphæus, Μιοζις, Alcomeneus, Αγαυς, Αλαριτες, Solius*, pro virorum propriis nominibus falso habuerunt, distinguendum & legendum ipso in textu sic fuerat: *Ἐπει ἡ Ἀτταλόστι ὁ Ἀνδραμεινις, Στυμφαῦς καὶ Πόλικτας Ἀλεξάνδρου, Μιζῶς καὶ Πείθων Κρατῆς, Ἀλυθμενίδης καὶ Λιονάτης Ἀντιπαιρις, Ἀγαυῶς καὶ Πανταυχῶς Νικολάου, Ἀλαριτῆς καὶ Μυλλῆας Ζοιλῆς Βεροιαῖῶς, ἕστι μὲν οἱ ἔθνη Μακεδόνες. Ἐλλήνων ἡ Μήδων μὲν Ὀξοθήμευς (quo nomine quidam assentator Demetrii legitur in Athenæi 6, 14.) Λαρισάτης. & mox Νικολῆς Πασικράτης Σόλις καὶ Νιθανῶς Πρυταγόρου. quæ sic reddenda fuerunt: *Πρατορα Ασταλυσ Ανδρωμενις F. Symphæus: & Πευκεστας Alexandρι, Μιζεως: & Python Cræτα.**

Alcomeneus

Alcomenus: & Leonatus Antipatri, Aegaeus: & Pantauchus Nicolai, Alorites: & Mylleas Zoili, Berthæensis: hi quidem omnes Macedones. Ex Graecis autem Medius Oxythemidis & Larissæus. & mox: Nicocler Pasferatis, Solius: & Nihadon Pnytagora. Omnibus enim illis patris primo nomen subiecit, deinde & patriæ. recte ergo sic emendavi. *Stymphæus* esset ab oppido *Stympha*, quod quidem nusquam reperio, nec mirum. id enim haud dubie pluribus potentioribusque accidit, ut ignorentur: est tamen haud levis coniectura fuisse in eo tractu quem *Arrian.* describit 1, 3, 5. *Heordæam* itaque & *Elymionin, rusesque Stymphæas & Parjæas* cum exercitu prætergressus. ubi videndum an rectius *Parthjæas* legatur. & certe circum ea loca *Stympha* mons collocatur à *Strabone* lib. 7. & à *Ptolemæo* regio *Stymphathia*, quæ *Stymphathis* est *Linio* 45, 30, 6. *Mieæus* autem est ab vrbe *Mieza*, *Stephano* *Miζα*, unde τὸ Ἰθρῶν, *Miζῶς*, καὶ *Miζῶν*. meminit eius & *Plinius* 4, 10, 5. & 31, 2. nam *Ptolemæo* est *Miζῶς*. *Plutarch.* *Alex.* cap. 11. narrat, regem illum præceptori suo *Aristoteli* eam apud urbem scholam destinavisse. *Alcomenus* ab vrbe *Ἀλκμυνοῦ*, quo nomine fuit in *Ithaca* insula vrbs; fuit & in *Illyriis*, quæ fortassis *Pithonis* patria fuerit, *Illyriis* iam *Macedoniæ* contributis: potest tamen ut in ipsa quoque *Macedonia* vrbs eo nomine fuerit. *Aegæus* ab *Ἀγῶν* quæ vrbs fuit *Macedoniæ*, teste *Stephano*. *Alorites* ab vrbe *Ἀλωγῶν*, quæ itidem in *Macedoniâ*, vnde *Ptolemæus* *Alorites*, qui fratrem *Alexandrium* *Macedoniæ* regem interfecit, apud *Diodor.* 15, 71. cognomentum habuit, & *Κρωπίος Ἀλωγίτης* apud *Polyb.* 5, 65. *Solius* à *Σόλοι* *Cypri* oppido apud *Ptolemæum*. Medium quod attinet, dicemus infra 10, 4, 17. Simile vitium est in versione *Thucydidis* 8, 6, 30. ubi *Τυδεὺς τὸ Ἴων* redditur *Tydeo Ione*, quasi natio eius indigicaretur, quod superuacuum erat, cum omnes *Chii*, ex quibus ille, essent *Iones*. sed vertendum, *Tydeo Ionis filio*. Siue eius *Ionis* cuius *Suidas* in *Ἰωνῶν* meminit, ubi etiam *atticissimi* eius specimen; siue alterius cuiusdam cognominis.

3, 13, 2. *ADIECIT*) Non ausus sum tollere hanc glossam, (pro ea enim dudum habui, & iam *Modium Raderumque* habuisse disco) quia omnibus libris hætere dicitur.

3, 13, 3. *LITERAS APERIT*) Quamquam ad Regem scriptas: quia tamen à præfecto *Damasci* missæ erant, cuius recipiendæ cura ipsi commendata fuerat, nec res moram patiebatur (aliter enim aut munire diligentius urbem eam poterant *Perseæ*, aut gazam auhere) merito literas aperuit, ut quid sibi agendum esset, inde cognoscere posset.

CVM MANV EXIGVA) Non opus futurum amplioribus copiis; ita sua opera protuisum esse, ne quis aunderet defensionem.

3, 13, 4. *IGNOTVM ITER*) Hic enim fere non impunita abit temeritas. Vide *Lipsii Polit.* 5, 16, 30. Superiori sæculo primos in *Gallia* *Reformatorum* conatus in irritum cecidisse *Dinothus* in *Hist. sua Gallica*, magno iudicio, & eleganti stylo perscripta, annotauit: quia nullis exploratoribus, quod aduersarios in tanta temporis exiguitate copias coegisse non putarent, incauti in laqueos inciderunt. Vide quæ notavi ad ista *Flori* 1, 13, 14. apertam Urbem trepidi, ne quis subisset dolus &c. inuadum, quibus adde *Robertum Monachum Hist. Hierosolym.* lib. 8. de vrbe *Caphalia* deserta ab suis: Cumque nostri tentoria circa eam vellet ponere, & in gyrum obsidere, mirati sunt, quod de tanta ciuitate non aliquis obuiam veniebat; nec in excessu iuribus aut motum propugnaculis apparebat; atqueque silentium intus habebatur, nec ullius vocis sonus audiebatur. Tunc miserunt exploratores, qui rem diligenter inquirerent, & inquisitam renunciarent. Illi autem profecti, cum porte propius accessissent, ianuam quidem apertam inuenerunt, sed intus neminem esse viderunt. Tunc fensa vultibus præponentes, cum aliqua

adhuc cōtatione portas subeunt &c. & similia referuntur in occupatione Damiatæ, quæ accidit anno Domini 1219. Sed & apud Curtium 9, 1, 27. in vrbe Sophitis dubitabant Macedones deseruisse urbem incolæ, an fraude se occultarent.

FELICITATI REGIS SUI CONFISVS) Iungit his quæ obseruauimus supra ad 3, 2, 1. pluribus curam, omnibus absuisse fortunam. vbi diximus putari, ministrorum fortunam pendere ex fortuna dominorum, nec immerito quidem: cum enim omnia horum gesta ad damnum commodumue Principis pertineant, nemo felix possit esse Princeps, qui infelices ministros habeat. Itaque Parmenio sui regis felicitati confisus est, hic quidem prospero exitu: at contra Zopyrion apud Iustin. 12, 2, 16. cum omnibus copiis cæsus est. nec id tamen, vt in tanto omnium successu, modica clades, ad summam rerum, felicitati Alexandri nocuit.

3, 13, 6. QVO MAIOR PRODITORIS MERCES FORET) Reputabat enim quod Abclox apud Liu. 22, 22, 8. qui transfugam sine magne rei prodicione venientem ad hostes, nihil aliud quam vnum vile atque infame corpus esse ratus, id agebat, vt quam maximum emolumentum nouis sociis esset. & apud Cæsarem de bel. Ciu. 3, 60. Roscillus & Agus, qui Cæsare deserto, conati sunt præfectum equitum C. Volusenum interficere, vt cum manere aliquo perfugisse ad Pompeium viderentur. atque id appellat Lilius 22, 2, 8. cum mercede magna fallere. Sic apud Appian. lib. 1. de bel. Ciuil. Albinouanus ad Syllam transiturus, nobiles quosdam interficit.

GRATIOREM OMNI PEC. PRÆDAM) Merito. nam & si pecuniæ cupido fuisset, magno pretio captiuos illos suis potuissent reddere: & si maior utilitas optaretur, per hæc nobilissimorum potentissimorumque hominum pignora, eorum fides sollicitari, certe audacia virtusque frangi poterat, metuentium ne in suos vindicaretur, si quid hostibus damni intulissent. Ea mens, in simili fere prodicione, ludimagistro Faliscorum fuit; cum diceret: Felicias se in manus Romanis tradidisse: quando eos pueros, quorum paruos captiui ibi rerum sint, in potestatem dederit. Liu. 5, 27, 4. Infinita ad hanc rem dici posse quis nescit, qui considerat cuius rei causa obfides imperari soleant? Igitur hæc missa faciamus. sed sequentia me offendunt: nobiles viros, at quinam illi? certe infra cum captiuorum illorum nomina tradit, ne vnus quidem viri mentionem facit, præter legatos Athen. Spartanorumque; quos tamen hic non intelligi, constat ex eo quod statim diserte sequitur; præter hos, vrbiu Græcarum legatos. His ita præstructis confidenter lego; nobilissimorum virorum prætorum Darij &c. nec est vt moueamur eo quod infra n. 10. refertur: ille cultus tot nobilium virorum: nec enim sequitur ipsos adfuisse; imo restantum suas eo misisse; nemine id dedecus subituro, vt dum Rex cum hoste decernit, ipse interim muliebri more alibi delitesceret. Vide Herodot. 7, 17.

3, 13, 7. HVMVS RIGEBAT GELV) Vide supra ad 3, 8, 23. oriente luce. Ceterum quædam hic bene emendat Acidalius, cuius verba adscribo. Abundare tum videatur, quod addi non solet, nec debet quidem semper. Astrictæ autem vestes non male sanedicuntur: imbibit tamen, & altius, quam vt refundere possim, non ad vestes eam vocem referendam, sed ad humum: atque ita ex animi sententia rescribo: & humus rigebat gelu tum adstrictæ vestes, quas cum pecuni. Doctis hoc probabo: de vulgo nunquam laborabo.

AVRO ET PURPURÆ) Hæc enim vestes non ab ipso tantum Rege, sed & proceribus eius gestabantur, vnde Purpuratorum nomen. Sane apud Constantinop. Imp. purpuræ vsu interdictum fuit priuatis, idque innumeris constitutionibus, vt affirmat l. fin. C. de vestib. holoberis lib. XI. qua de causa etiam in l. 7. C. de excusat. mun. lib. X. Purpurarij dicuntur inferuire deuotioni Principis. Certe tempore Nicæ-

Nicephori Phocæ cum legatus Ottonum Luitprandus purpuræ pro heris suis cœmisset, noluerunt Græci concedere ut promiscue exportarentur, sed missi qui inspiceret, separari iusserunt, ipsorum verbo, *τὸ καὶ ὁμοῦς*. Luitprand. in legatione. De isto autem vestium Persicarum luxu consule Brissonium lib. 2.

INDVNT) Non audiendus Raderus, qui emendarè conatur, induerunt. est enim frequentissima hæc probatissimis scriptoribus temporum enallage.

FORTVNA REGIS) Expertus hoc est Regum maximus David, cum Absalonem fugeret 2. Sam. 16. Sic & Persæ à Rom. victo, quidam ausi sunt media ex concione suclamare, *Abite hinc, ne, qui paci superstitus, propter vos pereamus.* Factum id Amphipoli, Liu. 44. 45. 10. Sic apud Nicetam Imp. Manuel à Persis valde pressus, aquam è præterfluente fluuio hausit affert sibi iussit: qua summis labris gustata, & estusa, quod ex insuauis sapore, tabo infectam cognouisset, cum suspirio: *Infelicitèr, inquit, Christianorum sanguinem libans.* Ibi quidam audax & importunus homo, & illo acerbissimo tempore acerbior: *Non nunc, inquit, Imperator, non nunc primum, sed olim, & sæpe, & ad ebrietatem usque Christianorum sanguinem hausisti, dum pauperes subditos exactionibus rexas & deglubis.* Eum conuiciatorem Manuel ita æquo animo tulit, ac si surdus esset: & cum vidulos in quibus signata pecunia erat, à Persis diripi & effundi videret: Romanos hortatus est, ut impetu in barbaros facto, pecuniam illam ipsi potius debitam arriperent. Tum rursus idem ille impudenter in Imperatorem inuictus: *Utro, inquit, ista prius Romanis danda sunt, non nunc, ubi cum difficultate & sanguine paranda est.* Quod si vir fortis est, ut gloriatur, & clamoris postulat, in raptores Persas impetum faciat: usque fortiter caesus, rapinas recuperet. Tacuit & ad ea verba hominis importuni Manuel, sine ullo murmure, non secus atque olim David Semeis intemperias iulit. Locum prolixiorum lubenter adscripsi, quod contineret exemplum haud vulgaris patientiæ in summo Principe. quem qui conuiciantur, male quidem illi, & poenæ illos suæ inuenient: sed & Principes hinc cogitent, cum omnia incerta, quantoque plus adeptus quisque, hoc magis in lubrico sunt, ita sibi instituenda esse omnia, ut in vtraque fortuna, firmum in animis atque fide subditorum habeant præsidium. Vide omnino Gruterum discurs. 31. in Tacitum. Contraria autem sententiæ & exemplum est infra 3, 13, 17.

3, 13, 9. OMISSIS ILLIS) Ita voluit Acidalius, & iuuatur multum Codicum auctoritate: alii tamen haud minus recte delent illis. nam eo inducto, tamen habet vox omiffis, quo referatur. ut supra 3, 1, 24. *adsumptis.* Ceterum elegans Parmenionis strategema recenset in hoc opere Polyænus lib. 4. nam cogitans se non posse conseruare tantam impedimentorum multitudinem, si calones barbari se fuga traderent, missis ad eos tribus equisum turris, promulgauit: *Quicumque non propriis manibus sua iumenta apprehenderit, trucidabitur.* Hanc promulgationem verius barbari, ipsi ad iumenta accesserunt, & impedimenta transportarunt. paulum à Curtio dilectiens, qui illa direpta vult à militibus: nam Arianus neutrum aperit tradens, magis tamen inclinare videtur ad sententiam Polyæni, ex cuius verbis præcedentibus deforme mendum tollo. narrat enim nobis Parmenionem missum fuisse Damascum ad impedimenta pedium, *καὶ τὰ δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν*, quis non videt auctorem scripsisse *τὸν ποταμὸν* ut non sit exponendum pedium, sed Periarum.

3, 13, 10. SIMVLANS) Fauem codicibus, si qui hanc vocem deleant: quæ est ipsa expositio verborum: quasi & ipse conterritus. Idem iudicium est de voce *ingeni* quæ stipendio adglutinatur, quam utique non vereor ne Curtius agnouerit. Vide simile apud Ioseph. pag. 1028. p. Edit. Græcolat. & Liu. 22, 22, 18. *velut ignarus in præparatas sua fraude insidias ducit.*

APREI FRÆNI) Notissimum est, & à Brisson. lib. 1. p. 97. &c. & lib. 3.

P. 323. &c. traditum, apud Persas multa eiusmodi auro solida fieri consueuisse, insequentibus etiam temporibus. vnum tamen hic adnotandum duxi, quod mihi quidem maxime mirum est visum, pugionem totum aureum Comitis Persici, quem occiso creptum scripsit Cedrenus in anno XVII. Heraclii. lego tamen & acinaces aureos apud Xenoph. pag. 266. C. Adde eundem pag. 249. B. Maccab. 1. 6. Glabrum Rodolphum Hist. Franc. 4. 7. Dionys. Afrum, vbi de Persepoli. *Omnia res nigros Quos in armis dedit. Quibus summo opere Persas studere aiunt.* Dio Chrystost. Orat. 2. vbi dicit Homerum quoque non probare eiusmodi ornatum in bellis. Id autem istis nationibus aliter placuit. Sed & nunc antiquum obtinent: quomodo & de Turcis constat, & praefertim in prelio. Varnensi, *aurea equorum frena multorum visa, & multis galearum argenti atque gemmarum nitore ipsas quoque gladiorum vaginas praegrandes unione ornabant.* Aeneas Silvius hist. de Europa c. 5. De scutis aureis adde Maccab. 1. 6. Xenoph. *ἀσπίδα.* lib. I. vbi de Syenne, & iterum vbi de Artapata. Dionys. perieg. v. 1059. sed & Glaber Rudolph. Hist. Franc. 4. 7. eiusmodi ornatum apud Sarracenos in vsu fuisse memorat.

3. 13. II. *INGENTIS OPULENTIÆ*) Alii male legunt *gentis*: peius etiam explicant; Syrae ditissima: quasi istae opes Syrorum non Persarum fuerint.

FACIES ETIAM PRÆDANTIBVS) Imitatus est insignem sententiam, immo totam hanc descriptionem, Lud. Tubero Comment. de suis tempor. lib. 1. sub. fin. *Post hoc prælium, vi solita in huiusmodi euentu humanarum rerum ludibria omni ex parte ederet fortuna, suppellex iam priuata, quam regia prædæ data, facies etiam externis, & his sensuissimis hostibus commiserationem simul, & indignationem motura; modo abesset auaritia. Quippe vestis preciosa Regis &c.* Libenter adnoto eiusmodi imitationes recentium, cum simul & dignitas antiquorum scriptorum hinc deprehendi possit, & vtilitas. quin &, ex ipsa comparatione, maiestas.

FIDEM EXCED. FORTUNA) Fortuna hic non idem est quod opes, aut diuitiae; sed quod successus prosper, & perpetua felicitas. Designat magnitudinem opum earum hoc argumento, quod & multis annis, & rebus ex voto fluentibus collectæ fuerunt: vnde facile quilibet colligat: vtique fuisse maximas.

3. 13. 12. *FEMINÆ*) Præter illas quæ hic memorantur nobilissimæ, fuerant & aliae: nam Parmenio ad Alex. scripsit: *captas pellices regias, quæ calcerent musicam, trecentas viginti nouem.* Exiat excerptum. eius. epistolæ. apud Athenæum. lib. 13.

PARVOS TRAHENTES LIBEROS) Paruuli enim parentum passus æquare non poterant, eoque tracti potius quam ducti. Virgilius *Æn.* 2. 723.

dextra se paruis Iulus

Implicuit, sequiturque patrem non passibus æquis;

& 2. 320. *Sacra manus, victorque Deos, paruumque nepotem*

Ipsè trahit. - - Raderus.

OCHI) Tametsi liberi ei complures attribuantur, & coniugem vna cum filiabus aliquot captam hic affirmet Curtius; nominantur tamen soli, Arsames, Bisthanes, & Parysatis. Cum Diodorus hoc quoque impugnans, fratres Arsamis, qui iam iuuenes essent, ad vnum omnes cæsos à Bagoa, dicat. Interim genitum fratribus hinc reor Elliam *ἑσθέρωνος*, quæ nupta Hytapsi propinquo, cum post victum Darium inter captiuos conuiuiorum ludibrio adhiberetur, & pudore formaque Alexandro ad genus ipsius percontandum, occasionem præbuisset, dimittitur honorifice, & facultates:

tes suas retinere, & redire ad maritum iubetur. Curtius 6, 2, 7. Arfames successit patri, sed post quadriennium à Bagoa extinguitur. Bisthanes contulit se in fidem Alexandri, & fugam Darii ex Ecbatanis illi nunciat. Arrian. 3, 4, 12. Paryfatis ducitur in matrimonium ab Alex. nuptiis regio luxu Susis celebratis. Arrian. 7, 1, 18. Hæc Reineccius in regno Persico.

CONIUNX ARTABAZI) Hanc eiusque luxum memorat Clearchus Solensis apud Athen. lib. 6. ubi dicit ei, nec non vxori Mentoris (cuius filia hic etiam capta) fuisse mulieres Climacidas appellatas: ideo quod illis à quibus fuerant accersitæ quiduis adblandientes, & obsequentes, pro scalis offerebant ita seipias, ut per earum tergum in currum quo rehebantur, domina conscenderent, ex eoque descenderent. Subjicitque his modis cum antea mollissime vixissent, dura tandem vitæ sorte consensisse, amissis fortunis omnibus in Macedoniam traictas. Vnde non obscure apparet, de hac femina, deque hac eius captiuitate Clearchum intelligere. errauit ergo vir doctus ad Athenæum, qui ea referenda putauit ad vxorem Artabazi Armeniæ regis cuius meminit Plutarchus in Crasso. Non ita iudicasset si meminisset, verba quæ apud Athenæum eo loco referuntur, esse Clearchi Solensis, qui vt Alexandri temporibus vixit, quippe Aristotelis discipulus, ita longe prius diem obiit, quam Artabazus ille Armenus nasceretur.

3, 13, 14. **MEMNONIS CONIUNX**) Quam cum liberis pro obsidibus Persiæ transfuderat. Diodo. 17, 23. quod prius fecerat Nicostratus Argiuis apud Theopomp. lib. 18. histor. quem citat Athenæus lib. 6. Sed coniugi Memnonis nomen fuisse Barsine, pater Artabazus, cuius modo facta mentio, à Plutarcho Alex. cap. 36. traditur: ubi nupsisse dicitur Alexandro. Sed & Iulianus 11, 10, 2. tradit ex Barsine natum ipsi fuisse Herculem, quomodo & noster infra 10, 6, 11. neuter autem patrem eius commemorat. vt sic æqua videatur futura pugna Plutarcho Arrianoque. nam hic Barsinen Darii, non vt ille Artabazi filiam facit, cum eius nuptias narrat 7, 1, 18.

3, 13, 15. **LACEDÆMONII QVOQVE**) Videtur Curtius in vnum confundisse, quæ diuerso tempore acciderunt. nam Arrianus, cui plurimum in hac historia tribuo, ad Damascum captos prodit Græcorum legatos, qui ad Darium ante prælium adueniant. sic ille auctor 2, 3, 21. Euthyclem Lacedæmonium, Thessaliscum Imenia filium, & Dionysodorum Olympionicen Thebanos: Iphicratem autem Iphicratis filium, copiarum ducem (nisi tamen legendum ducis στρατηγῶν, pro στρατηγῶν) Atheniensem. Iterum 3, 5, 10. post pugnam ad Arbela in Mardis reperisse Alexandrum Lacedæmoniorum legatos qui ad Darium missi fuerant. hierant Callistratidas, Pausippus, Monimus, Anomanus, ac Dropides Atheniensium, quos comprehensos in custodiam tradidit. quæ sâne nomina non minimam cognationem habent, cum iis quæ in Curtii codicibus leguntur, quos inde emendari posse autumo: Callicratides, Perisippus, Omaius, Onomastorides, & partim, ubi allipulabantur variæ lectiones, aut ratio firmior, emendauit. Diuersis ergo temporibus hi legati capti sunt. quorum occasione in Arriano 2, 3, 23. corrigebam ista de Lacedæmone: πόλιος περιφανῆς, ἰχθῆας, vt legatur: πόλιος περιφανῆς ἰχθῆας: quomodo tamen & legisse videntur interpretes, qui reddunt: quod ea vrbis tum temporis manifestas cum Alexandro inimicitias gereret.

ARISTOGITON) An ille fuit in quem Demosthenis duæ extant orationes? ita videtur. Raderus.

IPHICRATES) Alii Eleutherius: sed plurimi codices vestigia referunt veræ lectionis, quam auctoritate insuper Arriani nixus, intrepide recepi. Huius Iphicratis (verba sunt Raderi) pater est ille clarissimus Atheniensium dux, quem certatim laudant omnes scriptores: Latini, Probus, qui & vitam huius composuit, quæ hodieque legitur, Frontinus passim in Stratagematis, Seneca Rhetor: Græci,

Diodorus Siculus, Arrianus, Elianus, Polyæmus, Æschines, Aristot. 1. Rhet. Plutarchus ἀποφθεγ. ἐρατηζῶν. Suidas, Xenophon ἀπὸ ἰδίωνων, alii.

P. AVSIPPVS) Omnino si rescribendum fuisse credent, qui & Arrianum sic vocare, & hoc nomen Græcum esse, & Curtianos codices eo alludere considerabunt. eisdem fere de causis pro *Omaio* scribendum putavi Monimo, quo nomine circa eadem tempora fuit & alius Pythionis filius, in quem Panticam Cypriam formosam, sed petulantem, in vxorem ducturum, nobile Olympiadis apophthegma, oculis cum, non animo nec ratione vxorem ducere, apud Athenæum lib. 13. legitur. Fuit & Mithridatis vxor an pellex *Monima*, Appian. in Mithridatico. Fuit & Monimus quidam Cynicus, tempore M. Antonini, cuius meminit Imperator iste lib. II. τῶν αἰσ. ἰουῶν. Certe si illa duo verba cum *Monimo*, simul pronuncientur, aut dicentur, facile quilibet scriba exaudiat vnicum modo *m*, qualia sphalmata innumeris locis honorum auctorum, hac vna occasione commissa fuisse, manifestissimis indiciis multoties deprehendi: vt ita facile pro *Monimo* scribi potuerit *Onimo*, quod nomen cum *Omaio* eisdem fere literarum ductus habet, adeoque paulo negligentius scriptum, aut alio quo casu obscurata scriptura, facile sic legi potuit. Quin & *Callieratidem* fere eliminabamus, si Græciam tam parum saperet, quam superiora.

3, 13, 16. *PECUNIÆ SIGNATÆ*) Quoniam pecuniæ signatæ sæpius facit mentionem Curtius, non omiserim quo notæ genere Persæ nummos signabant, ostendere. Persæ quidem nummis aureis Darii forma percussis vtcebantur, qui, quod Darii imaginem insculptam haberent, *Darici* dicti sunt. nam cum Darius nominis sui memoriam insigni aliquo opere ad posteros transmittere vellet, ex auro purissimo monetam percussit. *Darici* autem *aurei stateres* erant. Helychius, *Darici, stateres aurei appellati sunt* (vt quidam aiunt) à *Dario Persarum Rege*. Persarum etiam nummos sagittarii nota signatos fuisse, & sagittarium diei numisma Persicum, elegans illud Agefilai dictum declarat, quem cum magistratus Lacedæmoniorum ex Asia reuocaret, ferunt discedentem ad amicos dixisse, *se triginta sagittariorum millibus ex Asia à rege Persarum expelli, hac enim nota erat Persicum numisma*. Tot enim delatis Athenas & Thebas, diuisisque inter illos quorum summa esset in ciuitatibus auctoritas, bellum in Lacedæmonios totius Græciæ concitarunt, vt Plutarchus in Agefilao cap. 25. & Artaxerxe cap. 31. refert. Herodotus in Thalia stateras quoque Persicos nummos fuisse auctor est, cum Democedi medico phialam stateribus plenam dono à Darii vxoribus datam narrat; qui iidem & *Darici*, vt idem Pythii Lydi opulentiam memorans 7, 27. refert. At stater quadratum nomisma erat, vt Suidas ait. Procopius lib. 3. de bello Gothico tradit, posteriorib. temporibus Persarum Regibus argenteum tantum, non item aureum nummum, nota sua figuratum, percutere licuisse. Popma.

TALENT. DVO MIL. ET SEXCENTA) Alii sexaginta: sed illud præter nostros, etiam Budæus in membranaceo legisse testatur l. 4. de Ais. quæ Raderus si talenta Attica intelligantur, ad 1560000. philippicorum; si Babylonica, vt fuisse verosimile est ipsi, ad 1820000. computat. Mihi tamen Arrianus suspicionem facit, longe maiorem pecuniam ibi fuisse repertam. scribit enim 2, 2, 39. *Darium maiorem pecuniarum partem misisse Damascum, imo Curtius 3, 8, 12. pecuniam omnem: qui idem toto hoc capite magnitudinem eius mire exaggerauit: adeo, subiungit Arrianus, vt in exercitu ultra tria millia talentorum inuenta non fuerint*. Scilicet cum omnia hoc genus corruptioni sint obnoxia, in nullam fere scriptorum partem plus fortunæ sicut, quam in numeros; quod cum multis aliis, conqueritur Altissiod. Chronologiæ auctor, his verbis: *Nihil aequè facile, vel antiquitas variat, vel scribentium manus imperita deprauat*. Facile ergo intelligi potest maiorem multo summam fuisse repertam, vt apud regem

regem prædiuitem. vide Brisson. lib. 2. p. 221. & Budæum lib. 4. de Aſſe, & qui ad quingenta hominum millia in exercitu habens, eorum ſpendio hanc pecuniam præparauerat, vt loquitur Curt. ſupra 3, 13, 10. niſi quis forte dicat, exteros tantum mercede militaſſe; Perſis, & qui ſub imperio eorum erant, præter victum, nihil fuiſſe collatum. nam hoc nondum fatiſ mihi compertum, in medium relinquam.

FACTI ARGENTI) Optima ſcriptura, quam tamen mutauerunt, in facile argenti. factum argentum quid ſit, dixi ad Flor. 1, 18, 22.

3, 13, 17. **SEPULTURÆ**) Religio fuit omittere vocem, quam omnes Mss. plurimique impreſſi retinere dicuntur. vt enim corrupta ſit, certe non temere huc inuaſit, & ſananda potius videtur, quam recidenda. ego tamen id præſtare non poſſum, niſi forte cui placeat, quod nec mihi omnino: *Dy tanta fortuna prædiorem vturi.* nam ſepultura vocem ſi quis retinet, non intelligit, plus in ea præmii gratiæque inſe, quam poenæ.

4, 1, 1. **DARIUS**) Eximia hypotypoſis ſuperbæ potentæ iuſto DEI iudicio euerſæ. Confer cum hoc exemplo Juſtin. 2, 13, 10. de Xerxe, & Flor. 4, 2, 51. de Pompeio.

TRIVMPHANTIS) Alludit Romanum morem. nam ibi inter inſtrumenta triumphi fuit & curruſ aureus ex inſtituto Priſci Tarquinii, vt auctor eſt Florus 1, 5, 6. Vide qua nota Dempſterus ad Antiquit. Roſini 10, 29.

4, 1, 3. **VNCHAS**) Alii libri *Vnchas*, alii *Onchas* nominant. eſt locus inter pylas Amanicas & Thapſacum, fere medius, bidui itinere abeſt à pylis Amanicis. Sochos Arrianus 2, 2, 34. haud dubie appellat. Nam cum Darii expeditionem in Ciliciam deſcribit, ab Euphrate Sochos perueniſſe dicit: *Eſt iſſe Aſſyriæ locus ab anguſtiis, ſeu pylis Aſſyriæ bidui itinere diſſimul.* Raderus.

GRÆCORVM 4000.) Arrian. 2, 3, 7. Græcos barbaroſque hoc numero fuiſſe in *ruinam* tradit.

4, 1, 4. **PARMENIONEM**) Non Parmenio, ſi Arriano 2, 3, 12. fides habenda, ſed Menon præfectuſ eſt Cœleſyriæ ab Alexandro, Cerdimas cognominatuſ, qui poſtea deſecit ab Alexandro in Thracia, vt noto lib. 6. initio. Loeceniuſ. Credo Curtium propter affinitatem iſtorum nominum aut memoria lapſum, aut forte vitioſo exemplari uſum, pro ignotiori Menone ſcripſiſſe nobiliſſimum Parmenionem. quem errorem ſemel eratuſ, non mirum eſt eum tueri infra 4, 5, 9. Certe diligentia Arriani tam alibi plurimum tribuo; tum hic ab errore remotiorem eſſe, perſuadeor eo, quod non contentuſ proprium præfecti nomen exprimere, etiam cognomen addidit.

SYRIÆ QUAM COELEN VOCANT) Syria pluribus diſtincta nominibus. Pomponiuſ Mela 1, 11. Syria, inquit, *late littora tenet, terrasque etiam latius introſus, aliis aliisque nuncupata nominibus.* Nam & *Cale dicitur, & Meſopotamia, & Damascene, & Adiabene, & Babylonis, & Iudæa, & Sophene.* Pliniuſ 5, 12. Syriam terrarum maximam vocat, pluribus diſtinctam nominibus, & vndecim regiones ſub ea comprehendit refert, quamuis ab aliis arctioribus limitibus conſtringatur. Scripſit Syriæ deſcriptionem Gulielmuſ Poſtelluſ. Popma. Hanc autem Cœleſyriam Strabo lib. 16. ita deſcribit, vt eam oculis, quamuis abſentes, & toto pæne orbe diuiſi tangere videamur: *Duo montes ſunt, qui Syriam concuam* (hoc enim eſt Cœleſyria) *includunt, Libanus & Antilibanus.* Pergit deinde exequi cetera, quæ apud illum cognosces. *Cana* ergo dicta eſt, quod quaſi quædam ampliſſima vallis inter duos montes ſita ſit. Plin. 5, 20. Libanus & Antilibanus olim muro erant coniuncti, vt Cœleſyria eſſet vndique clauſa. Raderuſ.

4, 1, 6. **STRATO**) Non eſt hic idem cum Stratone Sidoniorum Rege, de quo